

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 9.Pf.20.654/2023/8/II.

A felperes:

Külgazdasági és Külügyminisztérium

1027 Budapest, Bem rakpart 47.

A felperes képviselője:

dr. Szabó Adrienn ügyvéd

ügyvéd címe

A II. rendű alperes:

II.r. alperes

II.r. alperes címe

A II. rendű alperes képviselője:

Szabó & Szomor Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Sz. Szabó Sándor ügyvéd)

ügyvéd címe1

A per tárgya: támogatás visszafizetése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 21.P.21.220/2023/10.

A fellebbezést benyújtó fél: II. rendű alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és kötelezi a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 3.700.000 (hárommillióhétszázézer) forint + áfa elsőfokú perköltséget, egyebekben pedig az ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 1.850.000 (egymillió-nyolcszázötvenezer) forint + áfa másodfokú perköltséget és e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül az államnak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára 2.648.000 (kétf millió-hatszáznegyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság – a felperes keresetével egyezően – kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 523.538.183 forintot és ennek 2012. július 18. napjától számított kamatát, továbbá felhívta, hogy fizessen meg az államnak 1.500.000 forint kereseti illetéket.

[2] Indokolásában rögzítette, hogy a felperes jogelődje mint támogató és a Kht.1 mint főtámogatott között 2006. június 21-én támogatási szerződés jött létre, amely alapján a támogató a főkedvezményezettnek összesen 372.590.244 forint vissza nem térítendő támogatást nyújtott a „Biogázüzem létrehozása Településln energetikailag optimalizált határmenti térség kialakítása érdekében” megnevezésű projekt megvalósítására. A főkedvezményezettet a cégbíróság 2010. március 17-én megszüntnek nyilvánította és elrendelte a kényszer-végelszámolását, amelynek közzétételére 2010. április 5. napján került sor. Ezt a tényt a végelszámoló 2010. május 21-én jelentette be a támogatónak azzal, hogy a biogázüzem tevékenységét és eszközeit, így a megvalósult projektet, a II. rendű alperesre

kívánja átruházni. Az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság (EUTAF) 2010. szeptemberében vizsgálatot indított a perbeli projekt megvalósulásának ellenőrzése céljából. Ennek során 2010. szeptember 20. és október 14. között helyszíni ellenőrzést folytatott, majd 2010. novemberében jelentéstervezetet készített, amelyben több szabálytalanságot is megállapított. 2010. december 3-án a felperes jogelődje, a főkedvezményezett és a II. rendű alperes háromoldalú megállapodást kötöttek. Ebben az eredeti támogatási szerződést akként módosították, hogy a főkedvezményezett a II. rendű alperesnek átadja, a II. rendű alperes pedig átveszi a főkedvezményezett támogatási szerződésből eredő valamennyi kötelezettségét, a II. rendű alperes vállalta a projekt fenntartását. A II. rendű alperest a cégbíróság 2010. június 3-án jegyezte be, alapításakor a tagjai a főkedvezményezett és a Pénzügyi Kft.2 voltak, amely 2008. május 28-tól a főkedvezményezett tagja is volt. 2011. május 2-án a támogató képviselőjeként eljáró közreműködő szervezet a főkedvezményezettnek és a II. rendű alperes képviselőjének írt, a támogatási összeg visszakövetelésére vonatkozó bejelentés tárgyú levelében közölte, hogy 2011. március 25. napjával a támogatási szerződéstől elállás mellett döntött, és kérte a 372.590.244 forint támogatás, valamint annak 150.947.939 forint kamata, összesen 523.538.183 forint visszafizetését. 2011. május 31-én a közreműködő szervezet a főkedvezményezettnek és a II. rendű alperesnek írt levelében bejelentette, hogy a támogató nevében a támogatási szerződéstől eláll, tájékoztatta őket a szabálytalansági jegyzőkönyv megállapításairól, továbbá az irányító hatóság megállapításairól.

[3] A felperes végleges keresetében a támogatás és kamatai visszafizetését a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 320. § (1) bekezdése és 319. § (3) bekezdése alapján kérte, a támogatási szerződéstől történt elállás miatt. A II. rendű alperes elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan a marasztalási összegnek a bankgarancia összegével való mérséklését kérte.

[4] A II. rendű alperes védekezését egyrészt arra alapította, hogy a támogatási szerződés módosítása érvénytelen. Hivatkozott arra, hogy az lehetetlen szolgáltatásra irányult, ezért semmis, illetve tévedésre, megtévesztésre alapított megtámadási kifogást is előterjesztett. Az elsőfokú bíróság azonban arra a következtetésre jutott, hogy a szerződésmódosítás érvényesen létrejött.

[5] A II. rendű alperes arra is hivatkozott, hogy a felperes jogelődje az elállásban megjelölt problémákról már azt megelőzően tudott, hogy a szerződésmódosítást megkötötte volna. Tudott a főkedvezményezett végelszámolásáról, arról, hogy a II. rendű alperes még nem szerezte meg az ingatlan és az eszközök tulajdonjogát, illetve az egyéb, ellenőrzés során megállapított szabálytalanságokról. A II. rendű alperes kötelezettségvállalását mindezek ismeretében fogadta el, ezért megfelelően alkalmazandó a Ptk. 316. § (1) bekezdése, amely akként fogalmaz, hogy ha a jogosult a teljesítést a szerződésszegésről tudva elfogadja, a szerződésszegésből igényt utóbb csak akkor támaszthat, ha erre irányuló jogait fenntartotta. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság azt állapította meg – figyelemmel a Ptk. 318. § (2) bekezdésére is –, hogy a szerződésmódosítás 4. pontja a Ptk. 316. § (1) bekezdésének megfelelő jogfenntartó nyilatkozatot tartalmaz, miután azt rögzíti, hogy a II. rendű alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy „a projekt megvalósítása során, illetve eredményeinek fenntartására vonatkozóan” a projekt szabályszerű megvalósítását ellenőrző szervezetek által bármikor feltárt hiányosságok, esetleges szabálytalanságok esetén a vizsgálat megállapításai alapján helytáll, így különösen kötelezettséget vállal az ilyen esetekből esetlegesen keletkező visszafizetési kötelezettségek maradéktalan teljesítésére. A „bármikor feltárt hiányosságok”

fordulattal a felperesi jogelőd a jogfenntartást kifejezetten rögzítette, hiszen, ha az EUTAF által feltárt valamennyi szabálytalanságról nem is tudott a szerződés megkötésekor, de a szerződésmódosításhoz vezető okról, a főkedvezményezett részéről az átalakulás elmulasztásáról és az emiatti végelszámolási eljárásról, bizonyosan tudomással bírt. Minderre tekintettel tehát a felperesi jogelődöt az elállási jog megillette.

[6] Ezt a szerződésbe belépett II. rendű alpereshez címzett elállási nyilatkozattal gyakorolta, tehát az irreleváns, hogy a főkedvezményezetthez az irat mikor érkezett meg. Az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az elálló nyilatkozat a 2011. május 2-án kelt levél. Ezt a II. rendű alperes bizonyítottnak megkapta, hiszen a 2011. november 16-án kelt, felperesi jogelődhöz címzett levelében részletesen kifejtette, hogy a 2011. május 2-i felmondást nem fogadja el, tehát az elállás vele szemben hatályosult. A 2011. május 2-i levél egyértelműen rögzíti az elállás tényét és a támogatás visszafizetési kötelezettséget. Ezért az ezt követő, bármilyen megszövegezésű és tárgyú újabb felperesi nyilatkozat a szerződés felbontás joghatásainak kiváltására már alkalmatlan.

[7] Ezt követően az elsőfokú bíróság vizsgálta az elállás indokaként felhozott egyes szabálytalanságok fennállását, illetve azt, hogy ezek az elállást indokolják-e, és arra a következtetésre jutott, hogy a felperes érdemben is jogszerűen gyakorolta az elállási jogot, mert a főkötelezett, és így a helyébe lépő II. rendű alperes a támogatási szerződés 13.1.4. pontjában foglalt, ítéletben megjelölt kötelezettségszegéseket elkövette.

[8] Minderre tekintettel a II. rendű alperes a felperes által megjelölt összeg visszafizetésére köteles.

[9] A II. rendű alperes másodlagosan arra hivatkozott, hogy a főkedvezményezett és a Bank Zrt. által kötött bankgarancia szerződés alapján a Bank Zrt. 372.984.852 forint erejéig fizetési garanciát vállalt 2012. december 31. napjáig, ezért ezzel az összeggel a marasztalást csökkenteni kell. Az elsőfokú bíróság azonban rögzítette, hogy a bankgarancia igénybevételére a felperesi jogelőd már nem volt jogosult, a II. rendű alperes pedig bankgaranciát biztosító kötelezettséget nem ajánlott fel. Egyébként az ebben a körben a II. rendű alperes által hivatkozott jogszabály, az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.) 53/E. § (3) bekezdése a jogvita elbírálására nem alkalmazható, mivel ez a jogszabályhely 2016. június 18. napjától hatályos, a perbeli bankgarancia nyilatkozat pedig 2012. december 31. napjáig volt érvényben.

[10] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a perköltségről nem kellett rendelkeznie, mert a felperes perköltségigényt nem terjesztett elő. A keresetlevélben a jogelőd még ugyan az alperesek egyetemlegesen marasztalását kérte perköltségben, de utóbb a per folyamán a felperes erről már nem tett nyilatkozatot, és az utolsó összefoglaló iratában (21.P.23.873/2018/15.) a perköltségigényről nem nyilatkozott.

[11] Az ítélet ellen a II. rendű alperes fellebbezést terjesztett elő, amelyben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte, másodlagosan pedig azt, hogy az ítéltábla a II. rendű alperes marasztalását szállítsa le 150.553.601 forint tőkére és ezen összeg ítéletben írt járulékaira.

[12] Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a védekezésre tekintettel a per megkerülhetetlen kérdése volt, hogy az elállási jogot a felperes mikor és milyen módon gyakorolta. Az ítélet mind a tényállás megállapítása, mind a későbbiek során azt rögzítette, hogy elállásnak a 2011. május 31-i nyilatkozat minősül, ezzel szemben a [86] bekezdés azt tartalmazza, hogy a 2011. május 2-i levéllel gyakorolta a felperesi jogelőd az elállási jogot. Ez az ítéleti következtetés iratellenes és téves. A 2011. május 2-án kelt levél nem minősül elállásnak, hiszen csupán arról tájékoztatja a főkedvezményezett és a II. rendű alperest, hogy a felperes jogelődje „az elállás mellett döntött”, az irat, tartalmát tekintve, legfeljebb a támogatási összeg visszakövetelésére irányuló bejelentésként értékelhető. Ezzel szemben a 2011. május 31. napján kelt levél valóban elállásról rendelkezik, azonban e levél II. rendű alperessel történt közlését a felperes nem bizonyította. Ez a levél az, amely a szabálytalanságokra hivatkozva az elállás okát is tartalmazza. Az valóban szokatlan, hogy a támogatási összeg visszafizetésére szóló felhívás korábbi, mint az elállás, de erre a felperesnek kellett volna magyarázatot adnia. Miután az elállási tartalmazó 2011. május 31-i nyilatkozatot a felperes a II. rendű alperessel nem közölte, így az nem bontotta fel a szerződést, ezért e jogcímen a felperes a II. rendű alperessel szemben nem érvényesíthet igényt. Az elállás a perindítással sem valósulhatott meg, miután a támogatási szerződés a projekt fenntartási, utánkövetési időszakát követően (2012. november 30.) megszűnt, így ezt követően attól elállni már nem lehetett. Amennyiben a támogatási szerződés módosítása érvényesen létrejött, irreleváns, hogy az elállási nyilatkozat a főkedvezményezetthez megérkezett-e.

[13] Ha az ítéltábla mégis igazoltnak látná, hogy az elállás szabályszerűen megtörtént, akkor a II. rendű alperes arra hivatkozik, hogy a felperes a támogatás összegét nem jogosult visszakövetelni. A felperes jogelődje a 2010. novemberi EUTAF jegyzőkönyv alapján 2011. évben ugyanis kizárólag olyan okok miatt állapított meg szabálytalanságot és döntött az elállásról, amelyek már a támogatási szerződés módosításának 2010. november 24-i, illetve december 3-i aláírásakor is fennálltak. Ezekről az okokról a felperes jogelődje tudott, és ennek tudatában fogadta el, hogy a II. rendű alperes átveszi a főkedvezményezettnek a támogatási szerződésből eredő kötelezettségeit. Tehát mindezek tudatában döntötte el a II. rendű alperes projektbe történt belépését, ami a II. rendű alperes támogatási szerződés módosításban foglalt kötelezettségének a szerződésmódosítás aláírásával történt teljesítése volt. Az elállás alapjául állított okok nem köthetők a II. rendű alpereshez, ezek a főkedvezményezett működése során következtek be. Márpedig a Ptk. 316. § (1) bekezdése értelmében, ha a jogosult a teljesítést a szerződésszegésről tudva elfogadja, a szerződésszegésből igényt utóbb csak akkor támaszthat, ha erre irányuló jogát fenntartotta. A támogatási szerződés módosításának 4. pontjában szereplő nyilatkozat, az ítélet [84] bekezdésében foglaltakkal szemben, nem minősül ilyen kifejezett jogfenntartó nyilatkozatnak, mert általában írja elő a II. rendű alperes helytállási kötelezettségét. Így ez a kötelezettségvállalás csak a támogatási szerződés módosításának aláírásakor a felperes jogelődje által még nem ismert szabálytalanságok esetében értelmezhető.

[14] Emellett kiemelte, hogy a közreműködő szervezet tájékoztatta úgy a kényszer-végelszámolás alá került főkedvezményezettet, hogy a projekt jövője csak akkor biztosítható, hogy ha egy új projektársaság vállalja a támogatott program továbbvitelét, és megszerzi az ehhez szükséges összes hozzájárulást és engedélyt. Ezért a főkedvezményezett és a II. rendű alperes ennek az iránymutatásnak megfelelően intézkedtek a projekt átvétele iránt. Tehát a felperesi jogelőd azzal, hogy a főkedvezményezettet és a II. rendű alperest úgy tájékoztatta,

hogy a támogatás visszakövetelése csak abban az esetben kerülhető el, amennyiben a II. rendű alperes a projektet teljeskörűen átveszi, a II. rendű alperest megtévesztette. A felperesi jogelőd ennél fogva csak visszaélésszerűen (Ptk. 5. § (1) bekezdés) gyakorolhatta az elállási jogát, tekintettel arra, hogy a szerződésmódosítás megkötésekor az általa elállási okként megjelölt szabálytalanságok a főkedvezményezett oldalán már fennálltak, azokról a felperesi jogelőd tudott, ennek ellenére abban a hiszemben tartotta a főkedvezményezettet és a II. rendű alperest, hogy a projekt annak átvétele esetén megmenthető. A II. rendű alperes így nem is feltételezhette, hogy a főkedvezményezett oldalán felmerült szabálytalanságok a támogatási szerződéstől elálláshoz vezetnek, hiszen ebben az esetben a szerződésmódosítás aláírásának nem lett volna értelme, kivéve a felperesi jogelőd azon szándékát, hogy az ügyletbe fizetőképessé, a projekt megvalósításához szükséges anyagi eszközökkel rendelkező társaságot vonjon be, aki az elállás esetén a visszaigénylendő állami támogatást visszafizeti. A II. rendű alperes álláspontja szerint a joggal való visszaélés tilalmába ütközik az illetéktelen előny szerzése is. Márpedig a felperesi jogelőd az általa szerkesztett háromoldalú támogatási szerződés módosítással olyan szerződésszegésekért írta elő a II. rendű alperes felelősségét, amelyek már bekövetkeztek, azok elhárítására a II. rendű alperesnek legcsekélyebb esélye sem volt.

[15] A másodlagos fellebbezési kérelmét arra alapította, hogy a felperesi jogelőd elmulasztotta a főkedvezményezett által a támogatási szerződés biztosítékeként felajánlott bankgarancia érvényesítését, holott az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet 88. § (5) bekezdésének értelmében a visszavont támogatás visszakövetelése azonnali beszédési megbízás alkalmazásával, illetve biztosíték érvényesítésével történik, amennyiben a kedvezményezett a fizetési felszólítás megküldését kötelezően nem teljesíti. Az elállás időpontjában a biztosíték érvényesítését a 292/2009. (XII. 19.) Korm. rendelet 127. § (9) bekezdése szintén előírta. Ezért a felperes nem érvényesítheti a követelésének azt a részét, amely a bankgaranciából megtérült volna, mivel saját mulasztásának következményeit nem háríthatja át a II. rendű alperesre. A II. rendű alperes kiemelte, hogy ő maga nem volt köteles bankgaranciát nyújtani, a főkedvezményezett korábbi ígérete a II. rendű alperest nem kötötte, a szerződésmódosítás ilyen kötelezettséget nem írt elő. A II. rendű alperes álláspontja szerint a felperes a bankgaranciát érvényesíthette volna, miután az a bank önálló kötelezettségvállalása, az alapjogviszonytól független, önálló jogügylet, a bank fizetési kötelezettsége nem járulékos jellegű.

[16] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének hatályban tartását kérte.

[17] Kiemelte, hogy a II. rendű alperes a fellebbezését a fellebbezési határidő lejártát követően kiegészítette, részben megváltoztatta, a fellebbezés-kiegészítés új jogalapra hivatkozik ellenkérelemként, ezért nem vehető figyelembe a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 246. § (2) bekezdése és 146. § (5) bekezdése alapján. Egyebekben a II. rendű alperes az ellenkérelemként előadott érveket ismétli meg, ezeket az elsőfokú bíróság az ítéletében részletesen megválaszolta, jogilag megindokolta. Kiemelte, hogy a felperes a magyar adófizetők érdekeit képviselve kógens, állami vagyronról szóló jogszabályok alapján járt el, amikor a jogosulatlanul felvett és felhasznált támogatást visszakövetelte.

[18] A felperes csatlakozó fellebbezést is előterjesztett, amelyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy az ítéltábla az ítélet rendelkező részét egészítse ki azzal, hogy kötelezi a II. rendű alperest az elsőfokú bírósági eljárásban ügyvédi munkadíj címén felmerült perköltség megfizetésére. A perköltség összegének megállapítását a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (IM rendelet) 3. § (1) és (2) bekezdései alapján kérte azzal, hogy a felperest képviselő ügyvédi iroda áfa fizetésre köteles.

[19] Előadta, az elsőfokú bíróság tévesen rögzítette, hogy a felperes nem igényelt perköltséget, ezzel szemben az helyesen szerepel, hogy a keresetlevelében a perköltség igényét előterjesztette. Márpedig erről csak akkor kellett volna ismételt nyilatkozni, ha a korábbi nyilatkozatát meg kívánja változtatni. Önmagában az, hogy az összefoglaló iratban nincs külön jelezve a perköltségigény, nem tekinthető olyan perbeli nyilatkozatnak, amelyből az következik, hogy a felperes a korábban előadott perköltségigényről lemond. Hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 1/2004. (IV. 19.) számú polgári kollégiumi ajánlására, amely rögzíti, hogy a bíróság az ügyvédi munkadíjat indítvány hiányában is megállapítja, figyelemmel a Pp. 79. § (1) bekezdésére. Tehát az elsőfokú bíróságnak még akkor is meg kellett volna ítélnie a felperes perköltségét, ha a felperes erre nem is terjesztett volna elő kérelmet.

[20] A II. rendű alperes fellebbezése nem megalapozott. A felperes csatlakozó fellebbezése megalapozott.

[21] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének teljes egészében helyt adott, a II. rendű alperes pedig az elsődlegesen teljes elutasítás iránt fellebbezett, így az ítéletnek nem volt a Pp. 228. § (3) bekezdése alapján első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése.

[22] Az ítéltáblának tehát az elsőfokú bíróság döntését teljeskörűen kellett felülbírálnia, azonban a II. rendű alperes a fellebbezésében már nem valamennyi, korábban felhozott indokot jelölte meg az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását megalapozó érvként, hanem csak bizonyos elemeket tartott fenn. Ezért a Fővárosi Ítéltáblának azt kellett vizsgálnia, hogy az ítélet megváltoztatásának a II. rendű alperes által előadott indokokból helye van-e. Ebből kifolyólag a támogatási szerződés módosítás érvényessége, illetve az elállási okok érdemi vizsgálata már nem képezte a másodfokú felülbírálat tárgyát. A felperes fellebbezési ellenkérelmével szemben a fellebbezés kiegészítésnek nevezett II. rendű alperesi beadvány új jogi érvet nem tartalmaz, pusztán a másodlagos fellebbezési kérelmet pontosítja. Erre azonban az elsőfokú bíróság hívta fel végzésében, ezért a pontosított fellebbezési kérelmet a Pp. 95. § (4) bekezdése értelmében úgy kell tekinteni, mintha az eredeti fellebbezésben is így szerepelt volna.

[23] A másodfokú bíróságnak tehát arról kellett döntenie, hogy az elállást a felperes jogelődje a II. rendű alperessel közölte-e, továbbá hogy a Ptk. 316. § (1) bekezdésére, illetve az 5. § (1) bekezdésére figyelemmel megállapítható-e az, hogy az elállás jogkövetkezményei

nem alkalmazhatók. Az ítéltábla ezekben a kérdésekben az elsőfokú bíróság döntésével és nagyobb részt annak indokaival is egyetértett, a fellebbezésben foglaltakra tekintettel azonban a következőket emeli ki.

[24] A II. rendű alperes az elállás közlése körében lényegében az elsőfokú bíróság bizonyítékmérlegelési tevékenységét vitatta a 2011. május 2-i és május 31-i elállási nyilatkozat értékelésével kapcsolatban.

[25] Az 1/F/4. sorszámon csatolt, 2011. május 2-án kelt levelet a közreműködő szervezet a korábbi főkezdvezményezettnek és a II. rendű alperesnek is megküldte a címzés szerint. A levél tárgya „a folyósított támogatási összeg visszakövetelésére vonatkozó bejelentés”. Ebben rögzíti, hogy az EUTAF 31-351/19/2010. számú ellenőrzési jelentése alapján az irányító hatóság szabálytalansági vizsgálatot folytatott le. A vizsgálat szabálytalanság megállapításával zárult, ezért 2011. március 25. napjával a támogatási szerződéstől elállás mellett döntött. Az 1/F/7-II. sorszámu, a közreműködő szervezetnek 2011. november 16-án írt levélben a II. rendű alperes utal arra, hogy a közreműködő szervezet 2011. május 2-án felmondta a támogatási szerződést. Ezzel tehát a II. rendű alperes elismerte ennek az okiratnak az átvételét. Ebből a levélből az is kiderül, hogy – legalábbis ekkor, 2011. novemberében – már tudomással bírt az EUTAF vizsgálat eredményéről és az azzal kapcsolatos kifogásokról, miután az ezekkel kapcsolatos ellenvéleményére utal a levél. Egészen a perindításig a II. rendű alperes az elállással kapcsolatban formai hiányosságra nem hivatkozott, azt érdemben vitatta.

[26] Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság következtetésével egyetértett. A II. rendű alperes 2011. november 16-án kelt levelére figyelemmel egyértelmű, hogy a 2011. május 2-i nyilatkozatot megkapta, ezt a II. rendű alperes nem is vitatta. Ennek az okiratnak tartalma pedig az ítéltábla álláspontja szerint is elegendő az elállás közléséhez. Szerepel benne, hogy a közreműködő szervezet a támogatási szerződéstől elállás mellett döntött, a támogatási összeg visszafizetésére szóló bejelentés is, tehát a jognyilatkozat és a jogkövetkezmény is. Emellett utal a 31-351/19/2010. számú ellenőrzési jelentésre mint az elállás alapjára. Így, függetlenül attól, hogy ezzel az okirattal együtt a jelentést is megküldte-e a közreműködő szervezet a II. rendű alperesnek, az megállapítható, hogy az elállást tartalmazó jognyilatkozatot megtette, és az is, hogy – akár az ezzel egyidejűleg megküldött jelentésből, akár ennek hiányában a későbbiekben – az elállás indokai is egyértelműen rekonstruálhatók voltak a II. rendű alperes számára, amit szintén igazol a 2011. november 16-án kelt válaszevele.

[27] A II. rendű alperes emellett hivatkozott a Ptk. 316. §-ában írt szabályra, mely szerint ha a jogosult a teljesítést a szerződésszegésről tudva elfogadja, akkor a szerződésszegésből eredő igényt utóbb csak akkor támaszthat, ha erre irányuló jogait fenntartotta. Jelen esetben a felek között létrejött szerződés, amelybe a II. rendű alperes alanycsere folytán belépett, egy támogatási szerződés, ez alapján a II. rendű alperes szolgáltatás teljesítésére nem volt köteles, ahogy az alanycserét megalapozó szerződésmódosítás alapján sem. Így nem történt a II. rendű alperes részéről a felperesi jogelőd felé irányuló teljesítés, amelyet az elfogadott volna.

Önmagában az, hogy a II. rendű alperes megkötötte a szerződésmódosítást, nem a szerződés teljesítése, hanem a szerződésmódosítás létrehozása. Olyan szabály pedig nincs, hogy ha szerződésszegés gyanúja, azaz lehetséges szerződésszegés esetén történik szerződésmódosítás vagy alanycsere, akkor annak a jogkövetkezményeit bármilyen módon befolyásolná, ha a lehetséges szerződésszegésről az egyik fél tudott vagy arról tudnia kellett. Tehát a Ptk. 316. §-ának (1) bekezdése a jelen ügy tényállása mellett eleve nem alkalmazható. Ezzel együtt helytálló az elsőfokú bíróságnak az az érvelése is, hogy a II. rendű alperes a szerződésmódosítás aláírásával kifejezetten kötelezettséget vállalt a bármikor feltárt hiányosságok, esetleges szabálytalanságok jogkövetkezményének a vállalására, a lentebb kifejtendők szerint akként, hogy ekkor már az ellenőrzés folyamatban létéről is tudott.

[28] A fellebbezés harmadik hivatkozásának, az elállási jog visszaélészerű gyakorlásának vizsgálata eredményeképpen az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján arra lehet következtetni, hogy a II. rendű alperes törvényes képviselője a szerződésmódosítás megkötésekor arról tudott, hogy ellenőrzés van folyamatban az EUTAF részéről. Ebben az időben a főkedvezményezettnek és a II. rendű alperesnek egyaránt tagja volt a Pénzügyi Kft.2, sőt, a II. rendű alperes tagja volt ekkor a főkedvezményezett is. Azt pedig, mind Tanú1, a főkedvezményezett volt ügyvezetője, mind Tanú2, a főkedvezményezett könyvelője előadta tanúként, hogy a főkedvezményezettel kapcsolatos döntéseket – a leírásuk szerint nemcsak a stratégiai, hanem az operatív döntéseket is – Személy3 hozta, aki ekkor a Pénzügyi Kft.2-nek volt az ügyvezetője, amely egyben minősített többségű befolyású tagja volt a II. rendű alperesnek. A keresetlevélhez csatolt jelentéstervezetből megállapítható, hogy a főkedvezményezettnek az EUTAF helyszíni ellenőrzést tartott 2010. október 5-én, és a könyvelő tanúvallomása is megerősítette, hogy tőle iratokat kértek, és ezek átadására Személy3 utasította. Ezekből az adatokból levonható az a következtetés, hogy Személy3 tudott az EUTAF ellenőrzéséről, és nyilvánvaló, hogy az általa vezetett cég minősített többségű befolyása alatt álló II. rendű alperesnek – amely ekkoriban az ellenőrzéssel érintett projekt átvételén dolgozott – a tudomására hozta ezeket az ismereteket. Emellett azt nem lehet kétséget kizáróan megállapítani, hogy a felperesi jogelőd az EUTAF megállapításairól tudott volna, az ezzel kapcsolatos állításokat ugyanis a II. rendű alperes soha nem bizonyította, a felperesi jogelőd pedig vitatta. Mindebből összességében tehát az következik, hogy nem felel meg a valóságnak az az alaphelyzet, amelyet a II. rendű alperes a joggal való visszaélés ténybeli alapjaként megjelölt, vagyis hogy a felperesi jogelőd valamennyi szerződésszegésről biztosan tudva a semmiről sem tudó II. rendű alperest – elhallgatással, megtévesztéssel – rávette a szerződésmódosítás megkötésére azért, hogy legyen a támogatás visszafizetéséért helytállni képes szerződő fél. Ezzel szemben a valóság az, hogy az ellenőrzés folyamatban létéről és legalábbis bizonyos szabálytalanságokról, elsősorban a végelszámolás tényéről mindkét fél, így a II. rendű alperes is tudott, és ennek tudatában írta alá a felperesi jogelőddel a szerződésmódosítást. Logikusan ez valóban azért történhetett, mert a II. rendű alperes bízott abban, hogy főkedvezményezett végelszámolása, illetve általában az ellenőrzés nem fog komolyabb problémát okozni, ez azonban végül nem így lett. Ebből az következik, hogy a II. rendű alperes által állított helyzet, a joggal való visszaélés nem következett be. Egyébként az ítéltábla megjegyzi, hogy a II. rendű alperes érvelésében az elállásról állította, hogy visszaélészerű, holott a saját előadása szerint nem az elállás, hanem a támogatási szerződés megkötése az a mozzanat, amit felrótt a felperesi jogelődnek, de ez a fentieken nem változtat.

[29] Összességében tehát azt lehet megállapítani, hogy a II. rendű alperes fellebbezési eljárás során felhozott érvei nem indokolják a kereset teljes elutasítását.

[30] Emellett a marasztalás leszállítása érdekében arra hivatkozott, hogy nem vette igénybe a felperesi jogelőd az I. rendű alperes által kibocsátott bankgaranciát. Azzal a jogi érveléssel ugyanakkor a II. rendű alperes adós maradt, hogy abból a tényből, hogy egy szerződéses biztosítékot a felperes nem érvényesített, miért következik az, hogy a szerződés felbontásából eredő visszafizetési kötelezettség a II. rendű alperest a biztosítékban foglalt összeg erejéig nem terheli, azaz egy biztosíték fennállása önmagában miért mentesíti a szerződő felet a fizetési kötelezettsége alól. Ilyen érvelés hiányában az ítéltáblának nincs lehetősége a II. rendű alperes álláspontját mérlegelni. A II. rendű alperes által a fellebbezésben hivatkozott jogszabályok, a 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet 88. § (5) bekezdése és a 292/2009. (XII. 19.) Korm. rendelet 127. § (9) bekezdése sem tartalmaz olyan előírást, hogy a biztosíték érvényesítésének bármilyen okból történő elmaradása a támogatott fizetési kötelezettség alóli mentesülését eredményezné. Így a marasztalási összeg csökkentésének sincs helye.

[31] Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

[32] Nem értett egyet ugyanakkor a felperes perköltségigényéről hozott döntéssel. A Pp. 78. § (2) bekezdésének megfelelően a bíróságnak a perköltségről hivatalból kell határozni, kivéve, ha a pernyertes fél a perköltség tárgyában határozathozatal mellőzését kéri. Tehát az elsőfokú bíróságnak csak abban az esetben lett volna lehetősége a felperesi perköltségigényt mellőzni, ha ezt a felperes kifejezetten kérte volna, ilyenre azonban még az ítélet sem hivatkozik. Ezzel szemben a keresetlevélben a felperes nyilatkozott arról, hogy kér perköltséget, a későbbiekben pedig ezt a nyilatkozatát nem változtatta meg. A Pp. szabályainak megfelelően, felszámítás hiányában, az IM rendelet 3. § (2) bekezdés a), b), c) pontja alapján kellett volna az elsőfokú perköltséget meghatározni. Ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság perköltséggel kapcsolatos döntését a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében megváltoztatta, és a II. rendű alperest kötelezte a felperes javára összesen 3.700.000 forint + áfa elsőfokú perköltség megfizetésére. Az előbbieken említettek szerint kiszámított összeget a 3. § (6) bekezdésében foglalt lehetőségnél fogva 50%-ban mérsékelte. Ennek során arra volt figyelemmel, hogy bár az ügy rendkívüli mértékben elhúzódott, de a felek által benyújtott beadványok és a tárgyalási munka mégsem volt kiemelkedően jelentős mértékű, így a pertárgyértékre tekintettel a mérsékelt összegű ügyvédi munkadíj is arányban áll a végzett teljesítménnyel.

[33] A II. rendű alperes fellebbezése nem, a felperes csatlakozó fellebbezése viszont eredményre vezetett, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdésének megfelelően a II. rendű alperes köteles megtéríteni a felperes másodfokú eljárásban felmerült költségét is, amelyet az ítéltábla a fentiek szerint kiszámított elsőfokú munkadíj 50%-aként fogadott el, figyelemmel az IM rendelet 3. § (5) bekezdésére. Ezenfelül a II. rendű alperes köteles megfizetni a számára engedélyezett személyes illetékfeljegyzési jog folytán

feljegyzett 2.500.000 forint fellebbezési és a felperes személyes illetékmentessége folytán feljegyzett 148.000 forint csatlakozó fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése értelmében.

[34] Az ítéltábla tájékoztatja a II. rendű alperest, hogy a fellebbezési illeték az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 78. § (4) bekezdése szerint a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. Az illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát [30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés e) pont].

Budapest, 2024. május 7.

Dr. Hóbl Katalin s. k.

a tanács elnöke

Dr. Szabó Csilla s. k.
k.

előadó bíró

Dr. Istenes Attila s.

bíró